

8th International Congress "Flour-Bread '15" and the 10th Croatian Congress
of Cereal Technologists "Brašno-Kruh '15."
Opatija
29 - 30 October 2015.

*dr.sc. Vedran Poljak dr.med.
doc.dr.sc. Danijela Štimac dr.med.*

***„Reformulacijom recepture kruha i pekarskih
proizvoda do smanjenja prekomjernog unosa
kuhinjske soli“***

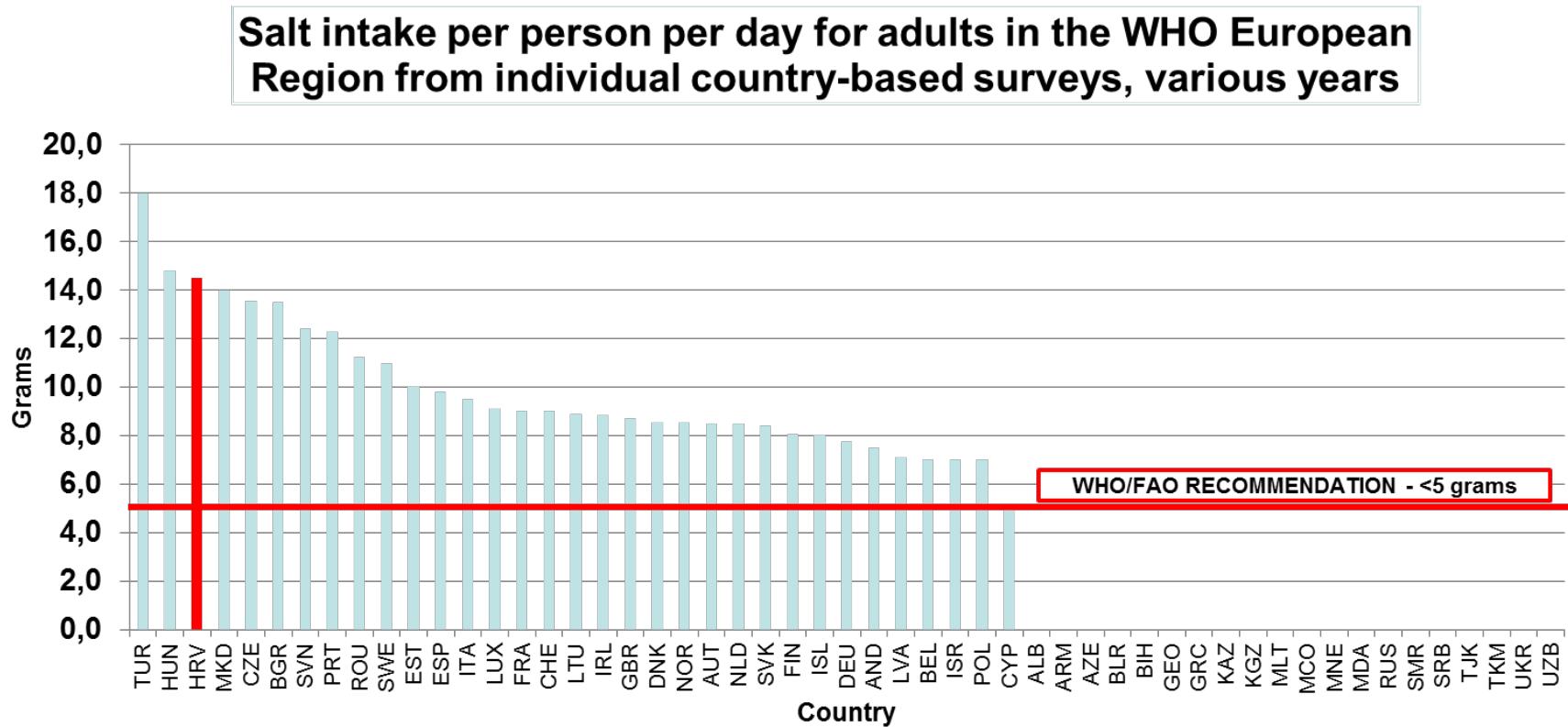

Sol – nacionalni program smanjenja unosa kuhinjske soli

Znanstveno mišljenje o učinku smanjenog unosa kuhinjske soli u prehrani ljudi. HAH, 2014.

Dnevni unos soli po odrasloj osobi u Europskoj regiji WHO – RH 3 mjesto

Ref.: WHO Regionalni europski ured, 2013

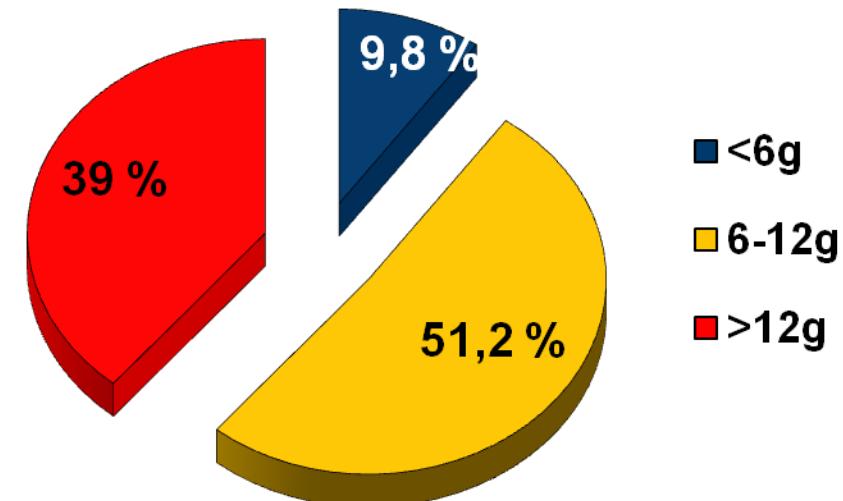
Unos kuhinjske soli u RH

Prosječan dnevni unos **11,6 g***
> 2x preporučenog dnevnog unosa !!!

Muškarci **13,3 g**
Žene **10,2 g**

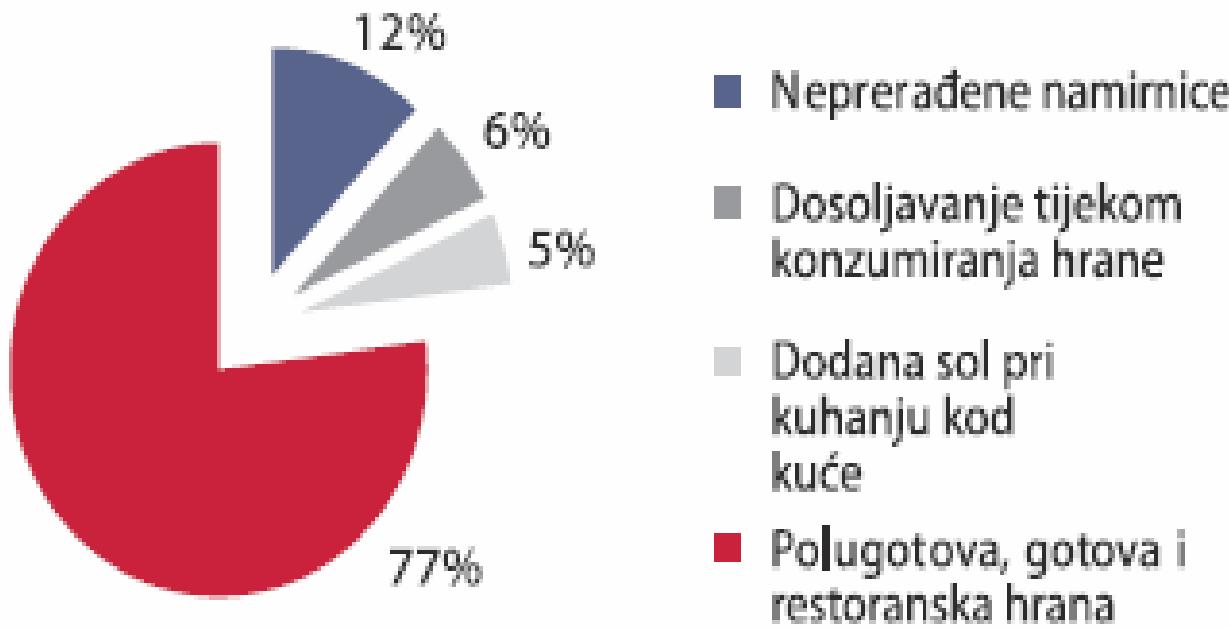
*24 satna natriurija – „zlatni standard”

- konzumacija kuhinjske soli u ruralnoj sredini veća je u odnosu na urbanu
- prednjače istočna i gorska Hrvatska

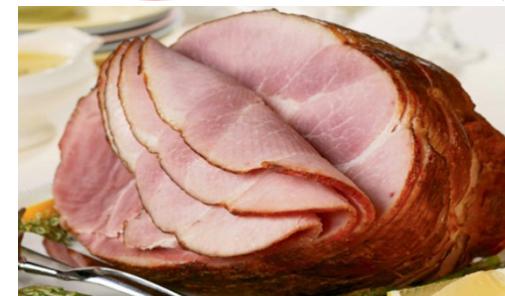
Koja hrana sadrži kuhinjsku sol?

77% NaCl koju unosimo u organizam je tzv. „skrivena sol“ u hrani

U kojoj hrani je skrivena kuhinjsku sol (NaCl)?

Skupina namirnica	Udeo kuhinjske soli u dnevnom unosu (%)
Kruh i pekarski proizvodi	34
Meso i mesni proizvodi	28
Sir, vrhnje, jaja	10
Riba i riblji proizvodi	7
Mlijeko i mliječni proizvodi	5
Voće i prerađevine	5
Masti, slatkiši i napitci	11

Prehrambene navike – 1/3 djece školske dobi svakodnevno kao međuobrok konzumira neki pekarski proizvod

Kriteriji za hranu prema udjelu kuhinjske soli

Visoka razina NaCL (450-500mgNa)

- 1125-1250mg/100g
- >1,12% - 1,25%

Slanost mora 1,5-3,6% NaCl

Srednja razina NaCL (120-450mg Na)

300 – 1125mg NaCl/100g
0,3 – 1,12%

Niska razina NaCl (120 mgNa)

< 300 mgNaCl/100g
< 0,3%

Ref. Te Marae Ora, Cook Islands Ministry of Health, 2012
Ref. DEFRA. PEB Report, 2008

Kruh i peciva (< 250 g)

Kruh:

- pšenični kruh
- kruh od drugih krušnih žitarica
- miješani kruh
- posebne vrste kruha

Drugi pekarski proizvodi

- Štrukli
- Burek
- Savijače ili štrudle
- Grisini
- Mlinci (mlinci s jajima)
- Krafne
- Krušne mrvice
- Krušne kocke

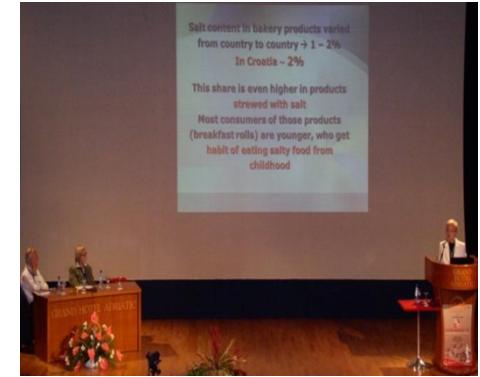

4. međunarodni kongresu FLOUR-BREAD '07 i 6. hrvatski kongres tehnologa proizvodnje i prerađe brašna Brašno-Kruh '07 (Opatija, 24. – 27. 10. 2007.)

- 2007. RH ~ 2% NaCl u kruhu

Stručni skup pekara Osijek Hotel „Osijek“ 14. – 16.06.2012.

2012. RH ~ 1,56% NaCl u kruhu

2015.

Nacionalna konferencija za smanjenje unosa kuhinjske soli (WHO Sheraton Zagreb 12. i 13. ožujak 2015.)

~ 1,53% NaCl u kruhu

~ 2,59% NaCl u pecivima

~ 2,03% NaCl u pekarskim proizvodima

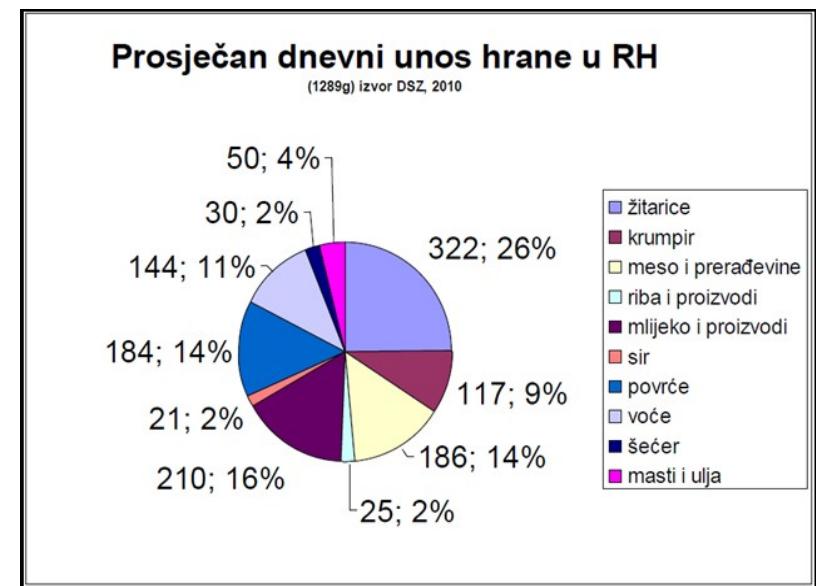

~ 522,7 mg Na/100g x 2,542 = 1,32 g NaCl u gotovim smjesama i koncentratima

Procjena izloženosti

- tri kriške kruha (cca 150 g)u prosjeku sadrže oko $\frac{1}{2}$ preporučenog dnevnog unosa od 5 g NaCl (WHO)

$$150 \times \sim 1,53 = 2,29$$

Sadašnja receptura u EU i RH

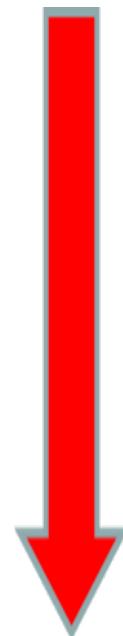
Dodatak kuhinjske soli pri proizvodnji pekarskih proizvoda:

- pojedine zemlje Europe: 1 – 2 %
- Hrvatska: 1 - 2,5 %
- Tradicionalno 20 g soli/kg brašna
- **Gotov proizvod – kruh/peciva**
- **~ 35-42% voda**
- **→ 13 g soli/kg kruha ili 1,3% (oko 5 g Na/ kg kruha)**
- povećanje NaCl: ponuda pekarskih proizvoda posutih s NaCl?
- povećanje NaCl: dodavanje gotovih smjesa i koncentrata bez kalkulacije NaCl?

Kuhinjska sol u pekarskim proizvodima

- ❖ Radna skupina za implementaciju „Strateškog plana za smanjenje prekomjernog unosa kuhinjske soli u Republici Hrvatskoj 2015.- 2019.”
- ❖ Cilj: postupna redukcija kuhinjske soli u kruhu, pecivima i pekarskim proizvodima za 10 do 25%

Vrsta pekarskih proizvoda	Stanje 2015.	Cilj za 2016. g. g soli / 100 g proizvoda	Cilj za 2018. g. g soli / 100 g proizvoda
Kruh	1,53	1,3	1,1
Peciva	2,59	1,35	1,15
Ostali pekarski proizvodi	2,03	1,5	1,4

- ✓ nemaju utjecaja na tehnološka svojstva tijesta niti kruha
- ✓ navikavanje potrošača na namirnice s manjim udjelom soli je dokazano

Reformulacija recepture kruha

1. faza \Rightarrow za 10% \Rightarrow 1,8 g soli / 100 g brašna (2016.)

18g NaCl po kilogramu brašna

2. faza \Rightarrow za 25% \Rightarrow 1,5 g soli / 100 g brašna 2018/20.

15g NaCl po kilogramu brašna

Barijere i problemi pri reformulaciji

- **Sigurnost proizvoda**
 - kod kruha neupitna
- **Tehnološki proces proizvodnje i kvaliteta –**
 - < 25% ne utječe
- **Okus –**
 - dobra prilagodba populacije
 - moguće zamjene za NaCl

Reformulacija recepture kruha – tehnološki proces

- istraživanja su pokazala: redukcija kuhinjske soli može iznositi do 25 % bez posljedica za tehnološki proces proizvodnje i kvalitetu kruha

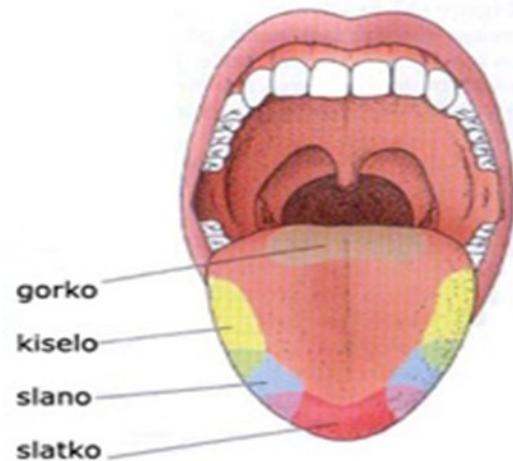
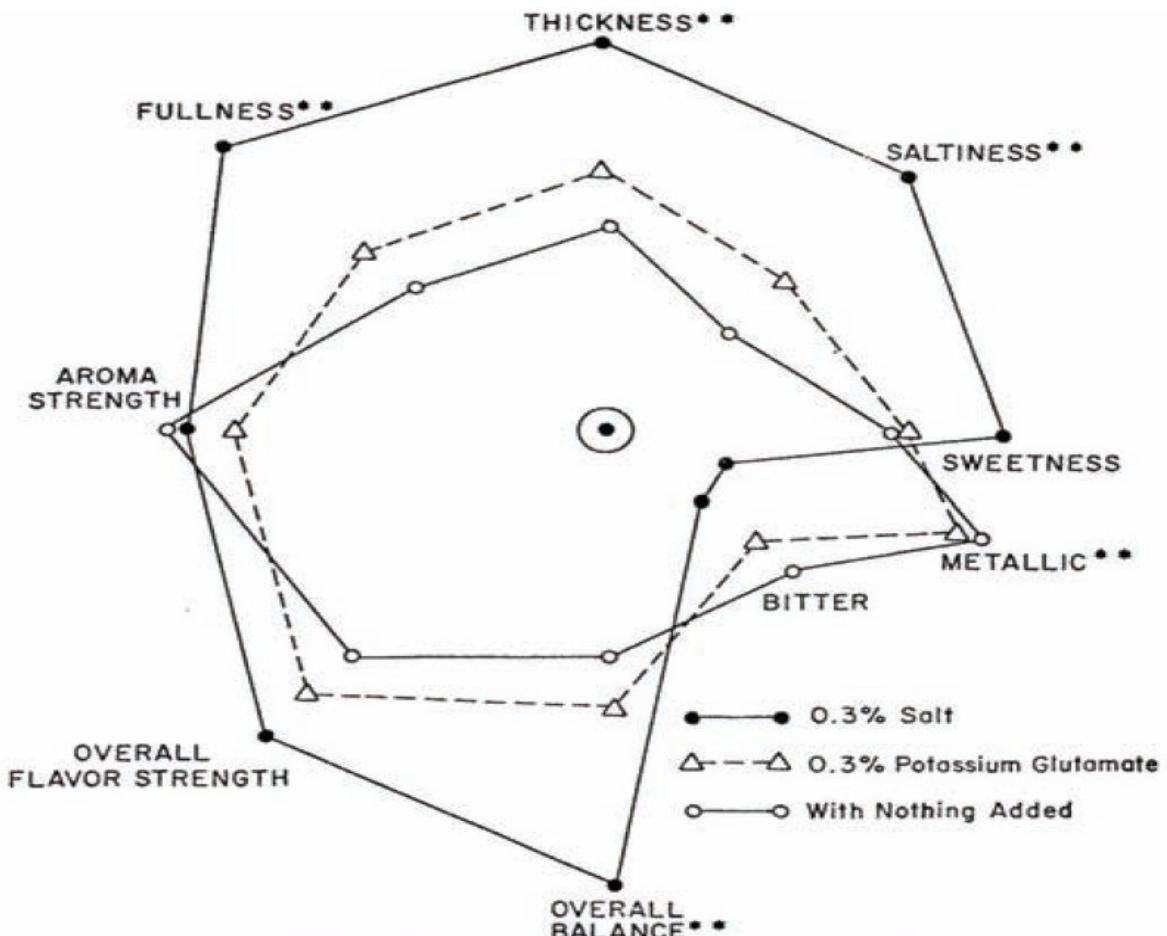
< 25% NaCl u recepturi kruha
ne
utječe na

Razvoj
glutena

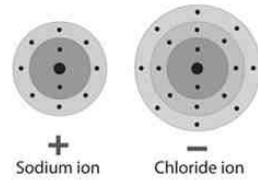
Reologiju
tijesta

Brzinu
fermentacije

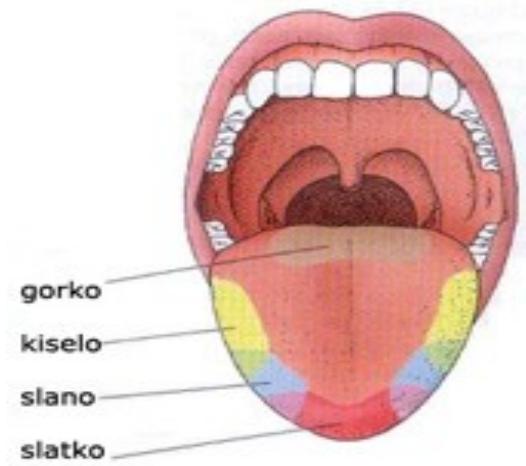
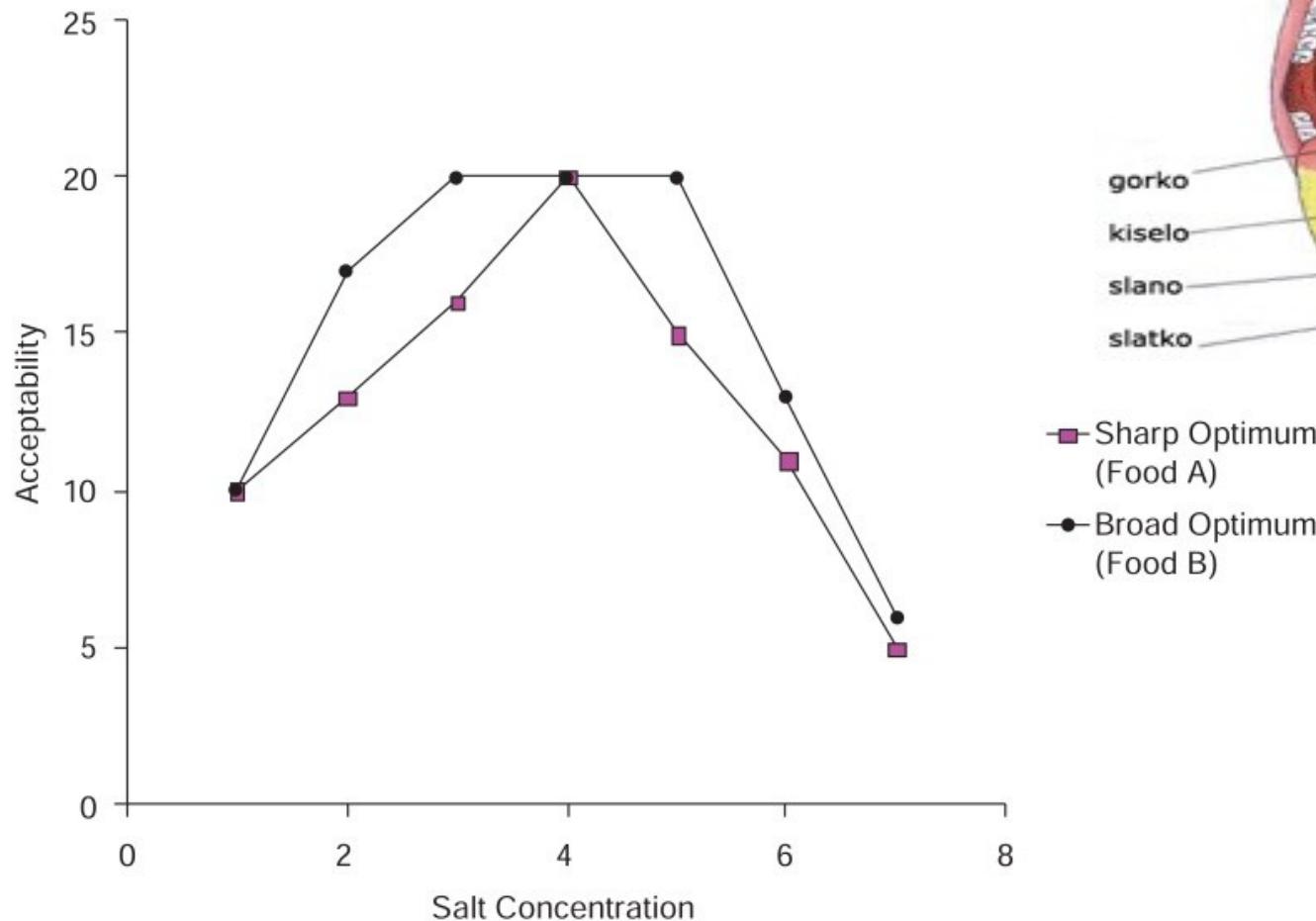
Ukupan osjet okusa

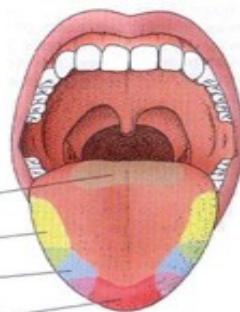

prag osjeta
konc. 0,34%

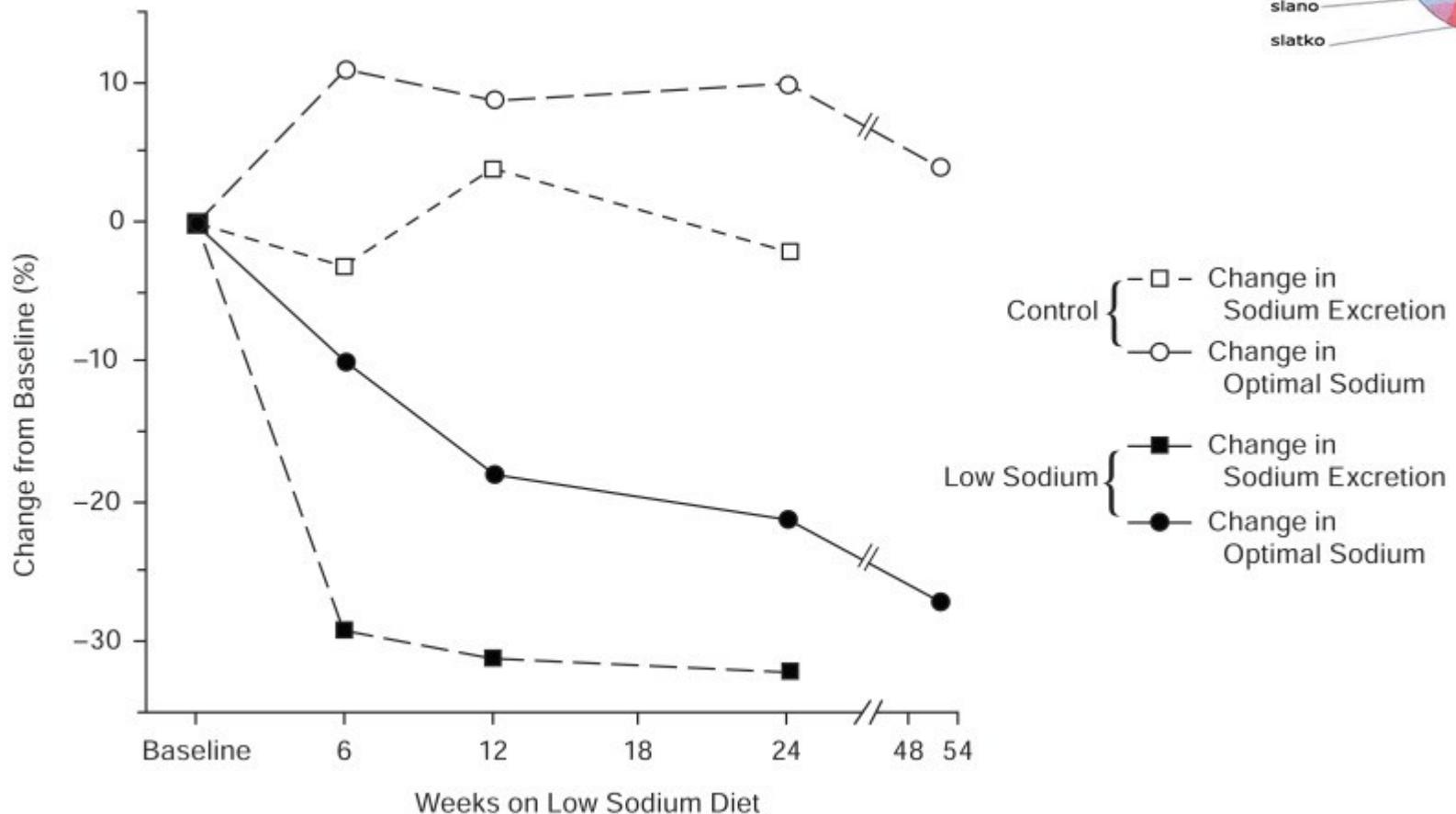

Prihvatljivi okus (slanog) proizvoda

Prilagodba slanog okusa

Strategies to Reduce Sodium Intake in the United States. Institute of Medicine (US) Committee on Strategies to Reduce Sodium Intake; Henney JE, Taylor CL, Boon CS, editors. Washington (DC): National Academies Press (US); 2010.

Zamjene za NaCl: manje soli – više začinskog bilja

- Bosiljak, lovor
- Curry
- Đumbir
- Kurkuma
- Kajenski papar
- Mažuran,
- Kim
- Ružmarin
- Timijan
- Kadulja

Zamjena za NaCl: KCl?

- Kalijev klorid može biti zamjena za kuhinjsku sol (50 % NaCl zamijenjeno npr. KCl)
- u pekarskim proizvodima → nije potrebno

Zablude i zaključci

- Proizvodi s manjim udjelom kuhinjske soli postaju skuplji

Smanjenje udjela kuhinjske soli u hrani ne povećava cijenu proizvodnje te se primjereno komunikacijom prema proizvođačima i javnosti može izbjegći pojava podizanja cijene proizvoda.

- Hrana s manje kuhinjske soli je manje ukusna i manje sigurna

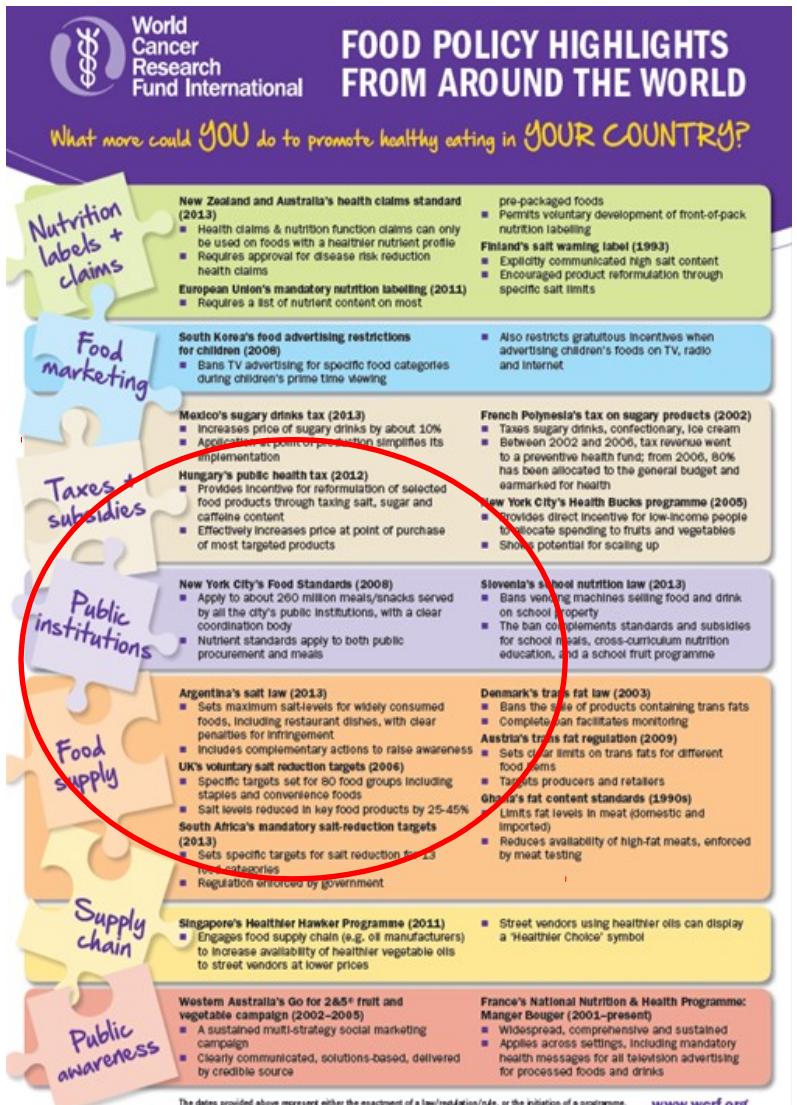
- ✓ *u svijetu je već u primjeni cijeli niz tehnoloških postupaka, začina te nadomjestaka koji mogu osigurati isti okus i kvalitetu kruha*
- ✓ *osjet okusa se postupno prilagodi manjoj količini soli – postupnim smanjivanjem NaCl u proizvodima*

- Smanjenjem unosa kuhinjske soli smanjuje se potrebna količina joda na populacijskoj razini

Smanjenjem unosa kuhinjske soli na preporučenih 5 grama dnevno nema bojazni o deficitarnom unosu joda. To je naročito istaknuto u dokumentima SZO gdje se ističe da su kampanje smanjivanja prekomjernog unosa kuhinjske soli i jodiranje komplementarne metode koje povećavaju kvalitetu zdravlja ljudi.

dobrovoljno /mandatorno

Prijedlog : udio soli u pečenom kruhu gotovom za konzumaciju ne smije biti veći od 1,4% (1,4g soli na 100g kruha ili 14g soli na 1 kg kruha)

■ Za kraj

□ Dogovor pekarske industrije

- ✓ otvorena za dijalog i prepoznaje prednosti proizvoda sa smanjenim udjelom soli
- ✓ dogovor o smanjenju kuhinjske soli za 10%
- ✓ dostižan cilj – postupno smanjenje unosa NaCl 4% godišnje na populacijskoj razini u RH
- ✓ $11,6 \text{ g} \rightarrow 9,3 \text{ g/dan}$ u RH do 2019. godine